

INDUSTRIE

Hightech in het vroegere economische hart van de Sovjet-Unie

Frank Gersdorf
Riga

De oude fabriekshallen staan er in Riga nog steeds. Valsts Elektrotehnisk Fabrika, of VEF, produceerde telefoons, radio's en andere elektrische apparaten voor de gehele Sovjet-Unie en ook de radio's bestaan een kwart eeuw later nog altijd. Mongoliërs op paarden in de steppes gebruiken de radio's volgens ooggetuigen ook nu nog. De toestellen uit Riga kunnen dus tegen een stevige stoot.

Letland was een economisch centrum van de Sovjet-Unie. In en om Riga was er een concentratie

van zware industrie, ook voor defensie en ruimtevaart. Deze industrie is na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 voor een groot deel verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor banken en andere dienstverlening, zoals automatisering en, vooral, logistiek.

Riga wordt vaak de 'financiële hoofdstad' van de Baltische staten genoemd en een van de grootste havens van Rusland, een haven die bovendien ijsvrij is in de winter. Letland is belangrijk voor de doorvoer van grondstoffen, hout en andere materialen van en naar Moskou. Dagelijks rijden er eindeloze treinen over de sporen die in de Sovjet-tijd zijn aangelegd.

Niet alle oude industrie in de Letse hoofdstad is verdwenen. Sidrabe begon in 1962 met geavanceerde coatings voor ruimtepakken, kreeg na de onafhankelijkheid van Letland in 1991 een Amerikaanse investeerder, New Century Holdings uit New York, en bestaat nog altijd. Pal naast de witte hal van Sidrabe in het zuiden van Riga staat op hetzelfde rommelige bedrijfsterrein een spin-off, die snel groeit en in Nederland ook een zekere bekendheid geniet. Dit is Groglass.

Groglass, met dezelfde Amerikaanse eigenaar, maakt ontspiegeld glas dat volop is gebruikt voor de afscherming van

'Ons speciale glas levert tuinders wel meer opbrengst op, maar bleek voor hen te duur'

Arturs Rožkalns, directeur verkoop van Croglass

kunstwerken in het vernieuwde Rijksmuseum in Amsterdam. Het Haags Gemeentemuseum, het Louvre, de Verboden Stad in Peking en chique winkels als Hugo Boss en Christian Dior zijn andere klanten. Het glas, dat tienmaal duurder is dan gewoon glas, wordt gemaakt met nanotechnologie, zegt verkoopdirecteur Arturs Rožkalns tijdens een rondgang in de geautomatiseerde fabriek.

Bij de ontwikkeling, die vanaf 2004 € 50 mln vergde, was TNO betrokken. Het oorspronkelijke plan was, aldus Rožkalns, om speciaal vensterglas voor de tuinbouw te ontwikkelen. 'De op-

brengr is met onze vensters ook groter, maar het glas bleek voor de tuinder te duur.'

Hightech is er dus wel in Letland, maar de economie wordt toch nog gedomineerd door vis, zuivel en vooral bosbouw: meer dan de helft van het land bestaat uit wouden.

De oude hallen van het gekapseide VEF behoren intussen tot het stadsbeeld van Riga en zijn een geliefd onderwerp van fotografen en grappenmakers. 'Werknemers namen aan het einde van de dag steeds een onderdeel mee naar huis', zegt een Letse. 'Maar daarmee bleken ze alleen Kalasjnikovs te kunnen maken.'